

Єжи Єндрошка
Участь громадськості в ОВД:
міжнародні вимоги

Пілотний проект:
Тренінг з оцінки впливу на довкілля (ОВД) -
Тренінг 1

Київ, 30 січня –1 лютого 2018

Зміст

- ОВД та участь громадськості
- Орхуська конвенція
- Участь громадськості в Конвенції Еспо
- Участь громадськості в Директиві з ОВД
- Участь громадськості - принципи
- Процедурні кроки
- Доступ до правосуддя

ОВД та участь громадськості - обсяг зобов'язань

- Обов'язковий елемент в ОВД
  - але
- Застосовується значно ширше, ніж ОВД
  - ОВД або СЕО не завжди вимагали участь громадськості
- Синергія з Орхуською конвенцією
  - ОВД та ст. 6
- Участь громадськості та доступ до правосуддя

Конкретні (охоплені) види діяльності

- Ст.6.1 а) - перелік видів діяльності в Додатку I Орхусу
  - на основі Директиви з ОВД, Додатку I та Директиви ІРРС
  - будь-яка інша діяльність, що підлягає внутрішньому ОВД (пункт 20)
- Ст. 6.1 b) - інші види діяльності, «які можуть мати значний вплив на навколишнє середовище»
  - формулювання, що охоплює проекти Додатку II Директиви про ОВД
  - "Сторони визначають ..." = скриннінг
- Зміни та розширення
- Перегляд та поновлення

Участь громадськості – Конвенція Еспо

- **Обов'язковий елемент**
  - Внутрішня система ОВД
  - Транскордонна процедура
- **Громадськість**
  - національна
  - зачепленої Сторони (з районів, на які поширюється вплив)
  - рівні можливості (ст.2.6)
- **Спільна відповідальність відповідних Сторін конвенції!**

Участь громадськості – Конвенція Еспо

- **Можливість подання коментарів (Ст.4.2)**
  - безпосередньо до компетентного органу Сторони походження
  - через Сторону походження (наприклад, через фокал-поінтів)
- **Коментарі**
  - щодо планованої діяльності
  - щодо документації з ОВД
  - "Будь-які коментарі" за Орхусом
- **Участь громадськості на різних етапах**
- **Громадськість інформується про остаточне рішення та можливості оскарження (ЕСЕ/МР.ЕІА/8)**

Участь громадськості в Директиві з ОВД – ст.6.2-6.6, ст.8 та ст.9.1

- З метою реалізації статті 6 Орхуської конвенції
- Зв'язок із транскордонною процедурою в контексті положення про рівні можливості в Орхуській конвенції (ст.3.9)
- Елементи процедури
  - Інформування (повідомлення) громадськості ст.6.2 та 6.5
  - Надання відповідної інформації - ст. 6.3
  - Можливість подання коментарів і думок - ст. 6.4 та 6.5
  - Врахування результатів участі громадськості - ст. 8
  - Інформування громадськості про рішення та його наявність (разом з причинами та міркуваннями, на яких базується рішення) - ст. 9.1

Хто зобов'язаний

- Обов'язки, пов'язані з доступом до інформації та участю громадськості, покладаються на органи державної влади
  - Широке визначення в Орхуській конвенції
  - Орган державної влади/компетентний орган
- Можливе делегування завдань (див. Маастрихтські рекомендації)
- Проблеми в країнах, де розробники є відповідальними за участь громадськості в ОВД

Громадськість та зацікавлена громадськість

- Визначення з Орхуса - тепер входить до інших конвенцій
- Громадськість
  - Одна або більше
  - Фізичних або юридичних осіб
  - відповідно до національного законодавства чи практики, їх об'єднання, організації чи групи
- Зацікавлена громадськість
  - на яку справляється або може справлятися вплив, або
  - яка має зацікавленість
  - включаючи НУО:
    - Які сприяють охороні довкілля
    - Відповідають вимогам національного законодавства

Зацікавлена громадськість – КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ

- Обов'язок визначати зацікавлену громадськість
  - на яку справляється або може справлятися вплив
- Зв'язок із впливом діяльності
  - Описаний в документації ОВД/СЕО
  - технічні керівництва щодо передбачуваного діапазону впливу
  - Критерії визначення діапазону впливу
    - Не тільки рутинний вплив, але також вплив, що може мати місце у разі надзвичайної ситуації чи аварії
- Підхід до "має зацікавленість"
  - Не тільки юридичні чи матеріальні інтереси
  - Кожен, хто проявляє інтерес

Загальне правило – участь громадськості на ранньому етапі

- Кожна Сторона забезпечує участь громадськості вже на ранньому етапі, коли є всі можливості для розгляду різних варіантів і коли участь громадськості може бути найефективнішою” (Ст.6.4)
- Чи правило ”на ранньому етапі...коли є всі можливості для розгляду різних варіантів” стосується
  - послідовних рішень (Delena Wells приклад)?
  - конкретного рішення (визначення обсягу в ОВД)?
  - в обох випадках?
  - ❖ Чи може участь громадськості після закінчення будівництва вважатися такою, що відбувається ”на ранньому етапі” (ACC/C/17 – ЕС приклад)
  - "багаторівневе прийняття рішень"

Загальне правило– розумні строки

- Процедури участі громадськості передбачають розумні строки для різних етапів, що забезпечують достатній час для інформування громадськості і підготовки та ефективної участі громадськості (ст.6.3)
- Етапи
  - повідомлення
  - вивчення відповідних документів
  - надання коментарів
  - розгляд коментарів (АСС / С / 3 Україна)
- Фіксовані vs плаваючі часові рамки (ССС / С / 16, Литва)
- Час
  - традиційний святковий період (АСС / С / 24, Іспанія)

Розумні строки - зміна підходу

- Підхід
  - (оригінальна Директива з ОВД) "відповідні строки для різних етапів процедури, для того аби забезпечити прийняття рішення **протягом розумного строку**"
  - (Директива з ОВД після Орхуса) "Встановлені розумні строки для різних етапів, повинні дозволяти достатні проміжки часу для інформування громадськості та для підготовки та ефективної участі зацікавленої громадськості у прийнятті рішень з питань, що стосуються довкілля".

Процедура участі громадськості

- Повідомлення – ст. 6.2
- Доступ до інформації - ст.6.6
- Можливість подання коментарів - ст.6.7
- Належне врахування коментарів громадськості - ст.6.8
- Інформування про прийняте рішення, яке є доступним для громадськості – ст. 6.9

Повідомлення (ст.6.2)

- Публічне повідомлення або індивідуальне (приклад С-15 Румунія)
- На ранньому етапі в процесі прийняття рішень
- Зміст регулюється докладно
- Спосіб:
  - Адекватний
  - Своєчасний
  - Ефективний

Повідомлення громадськості в

Директиві з ОВД

- Форма
  - публічні повідомлення або інші відповідні засоби, такі як електронні носії, де це можливо,
  - розміщення повідомлення в певному радіусі
  - публікація в місцевих газетах
- Детальний зміст повідомлення
- Зв'язок із ст. 6 Орхуської конвенції
  - громадськість vs зацікавлена громадськість
  - своєчасний, ефективний та адекватний спосіб інформування

Обов'язкові форми повідомлення громадськості в Польщі та Естонії

- Публічне повідомлення
  - веб-сторінка - (в бюлетені публічної інформації)
  - дошка оголошень в приміщенні компетентного органу
  - повідомлення в околицях проекту (автобусна зупинка, церква, місцевий магазин тощо)
  - преса (місцева чи національна)
- Індивідуальне повідомлення (лист) - до найближчих сусідів

Обов'язкові форми повідомлення громадськості у Великобританії

- На веб-сторінці компетентного органу
- індивідуальними повідомленнями - зацікавлених осіб
- публічним повідомленням –
  - протягом щонайменше двох тижнів в одній або декількох місцевих газетах, що поширюється на території, де буде здійснюватися планована діяльність
  - один раз у національній газеті
  - один раз у Лондонській Газеті і, якщо зазнає впливу територія в Шотландії, то в Единбурзькій Газеті; і
  - У випадку, якщо заявка стосується офшорної розробки
    - один раз у списку Ллойда; і
    - один раз у відповідному журналі про риболовлю.

Ст.6.6 - надання відповідної інформації

- Безкоштовно
- Якомога швидше
- Виключення із загальних правил щодо доступу до інформації згідно зі ст.4
- Зв'язок із ст. 6.2

Ст. 6.6 - зміст відповідної інформації

- Вся інформація, що стосується прийняття рішення
  - Опис ділянки, вплив та заходи
  - Нетехнічне резюме
  - Короткий зміст основних альтернатив
  - Звіти та поради
- Проблемні питання
  - Документація з ОВД та авторське право (справа АСС / С / 15, Румунія)
  - Необроблені дані (АСС / 53 / УК)
- Виключення
  - Конфіденційність провадження (АСС / 51 / Румунія)
  - Внутрішня кореспонденція (АСС / 51 / Румунія)
- Потрібно обмежено тлумачити виключення та збалансовувати інтереси (АСС / 51 / Румунія)

Можливість подання коментарів– ст. 6.7

- Два рівнозначні способи
  - Письмово
  - Під час громадських слухань
  - Іншим способом
- Будь-які коментарі – не повинні бути вмотивованими (АСС / С / 16, Литва)

Розгляд належним чином – ст.6.8

- розглянути належним чином коментарі громадськості
  - обов'язок прочитати і розглянути серйозно
  - але не завжди враховувати всі коментаріБудь-які коментарі vs „аргументовані або мотивовані коментарі”
- Достатній час для уповноваженого органу розглянути коментарі (АСС / С / З Україна)

Оприлюднення рішення- ст.6.9

- Вимоги
  - негайно повідомляти громадськість (АСС/С/8 Вірменія)
    - про рішення
    - де воно є доступним
  - зробити його доступним для громадськості (АСС/С/3 Україна)
    - загальнодоступні реєстри
    - Загальнодоступні бази рішень
  - має включати:
    - причини
    - міркування

Доступ до правосуддя

- Додано в 2003 році для впровадження статті 9 Орхуської конвенції
- Ст. 11 Директиви з ОВД вимагає забезпечення можливості оскаржити матеріальну чи процесуальну законність рішень, дій чи бездіяльності
- Тими, хто
  - має достатню зацікавленість, або
  - вважає, що мало місце порушення їх права
    - Включаючи неурядові організації